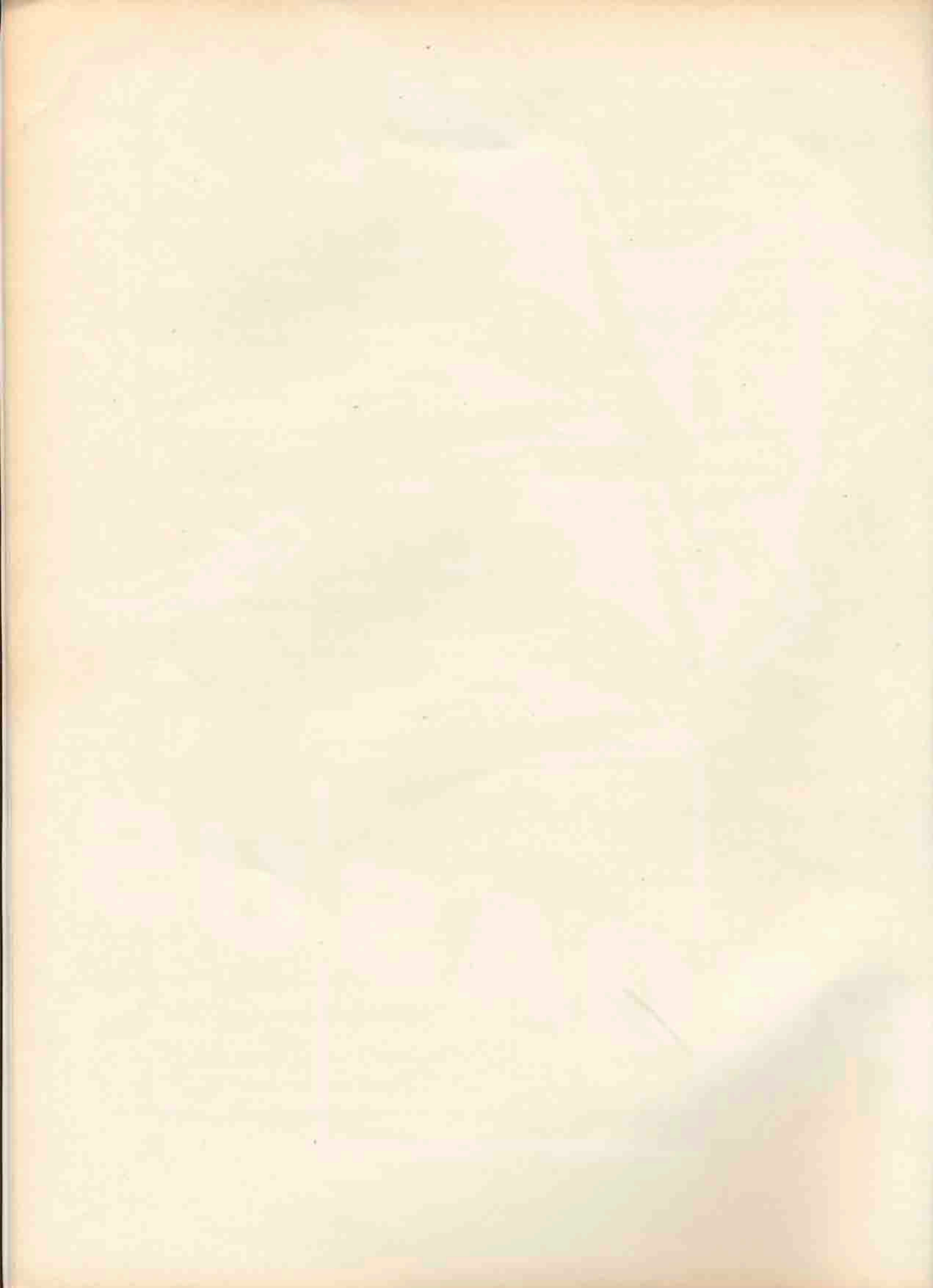

PEGASUS

P E G A S U S

NR 17 • VÅREN 1950

Forums styrelse under vårterminen 1950

Ordförande: Gunhild Östlihn . Vice ordförande: Ulla Wettring . Sekreterare: Erling Dahlberg .
Protokolljusterare: Ulla Wickholm . Kassör: Hans Lindholm . Vice kassör: Thore Lindkvist
Redaktör: Bo Carnestedt . Red.-sekreterare: Britt-Marie Curtman . Teknisk redaktör:
Sten Ewerth . Revisorer: Bengt Nygren, Joseph Konijn, Lars-Einar Fryklöf

A-sektionen

Ordförande: Leif Hedberg . Sekreterare: Bo Sylvan

B-sektionen

Ordförande: Bengt Jansson . Sekreterare: Bo Rande

C-sektionen

Ordförande: Jan Nilsson . Sekreterare: Brita Ljung

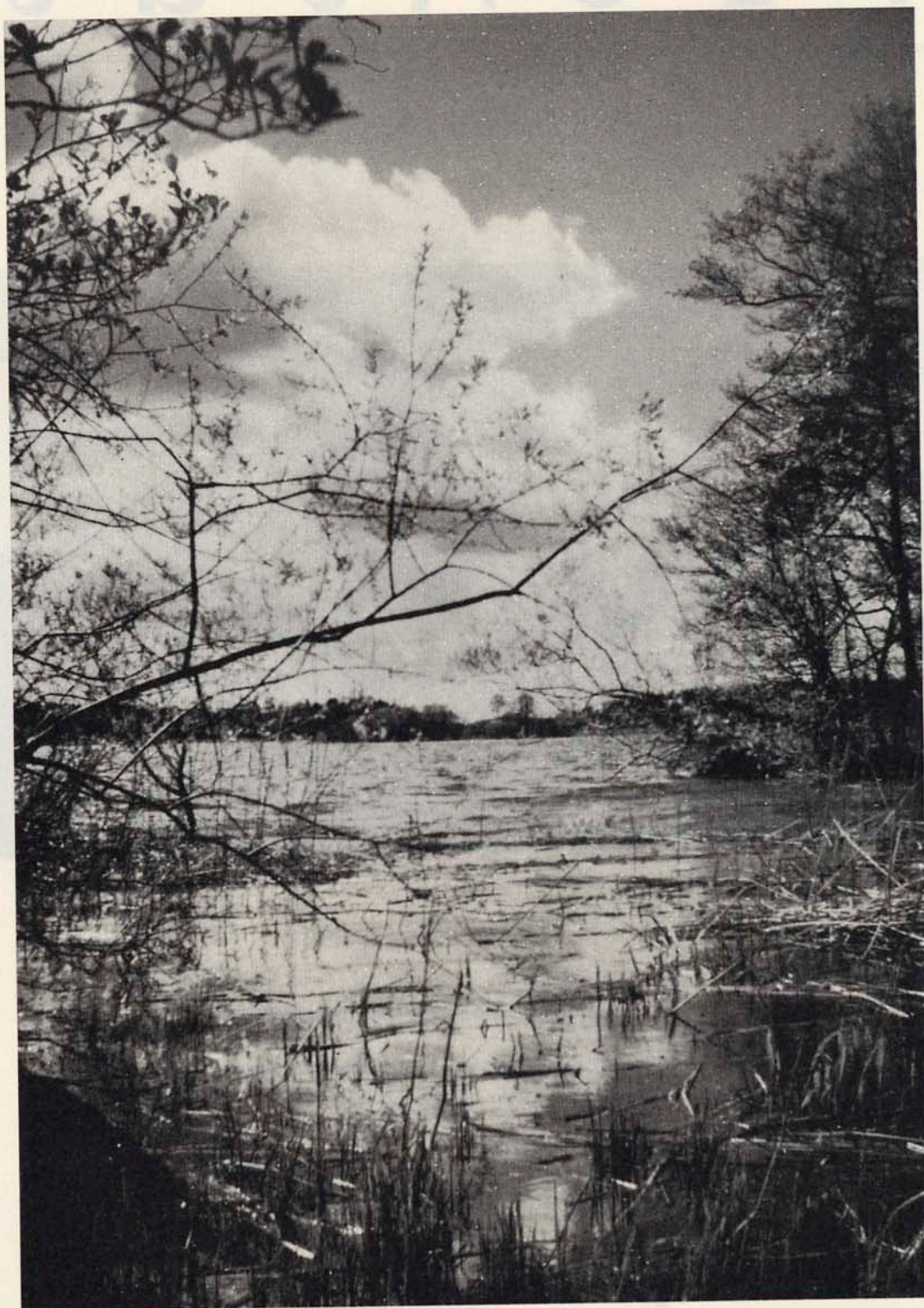

Foto: Hans Thunell

PRESENTATION

Det sjuttonde numret av Pegasus är ett faktum. Beträffande kvaliteten överlåter vi åt läsaren att döma . . .

Men låt oss hoppas att domen blir mild! Inspirationen tycks inte ha sinat, och bidragen har duggat tätt. Tack för det, bidragsgivare!

Jag vill också uttrycka en förhoppning. Du, som läser detta, har Du verkligen köpt detta nr, eller tillhör Du dem, som "lånar" Din kamrats? Min förhoppning är, att Du inte tillhör den sista kategorin.

Som den k. läsekretsen ser, har vi infört två artiklar om Amerika, som delvis berör samma sak. Med tanke på att svenskarna (och därmed också brommaiterna) är svaga för utlandet i allmänhet och Amerika i synnerhet har båda tagits in. Dessutom tycker jag att de är verkligt bra skrivna. Men det var ju den k. läsekretsen, som skulle stå för domen . . .!

Red.

Vårens sektionsarbete

A-sektionen

Sektionens verksamhet har under våren huvudsakligen varit inriktad på den teaterpjäs, »En skugga» ur »Marionettspel» av Hjalmar Bergman, som skall uppföras vid årsfesten i maj. Nästan all sektionsmedlemmarnas fritid har använts till repetitioner, varför vi icke haft flera program än den traditionsenliga deklamationstävlingen (resultat inne i tidningen) och ett litterärt-musikaliskt program tillsammans med C-sektionen med sång, spel och uppläsning. Av åhörarnas reaktion att döma tycks programmet ha uppskattats, och vi hoppas på flera lika lyckade samarbeten med övriga sektioner.

Leif Hedberg.

B-sektionen

Den naturvetenskapliga sektionen har endast haft två program denna termin. Att det inte blivit flera beror dels på svårigheterna att anordna dylika program, dels och ännu mera på det synnerligen ringa naturvetenskapliga intresset i skolan. Endast cirka

tre-tio åhörare hade infunnit sig till vårt första program, den traditionella frågesporten mot Norra Real, i vilken Bromma led nederlag med 23 poäng mot 26 för Norra Real. I anslutning till denna frågesport hade vi även »tjugo frågor», varvid publiken deltog. — Under påsklovet anordnade vi ett besök på Radiotjänst. Visningen, som var mycket intressant, hade ovanligt nog lockat lika många deltagare, som platsantalet medgav. Något ytterligare program denna termin är inte bestämt.

Bo Rande.

C-sektionen

Forums C-sektion har under vårterminen haft två ordinarie program, ett besök på Operan och en litterär-musikalisk underhållning tillsammans med A-sektionen. Undertecknad var tyvärr förhindrad att delta i besöket på Operan, men har från säker källa erfarit, att det blivit en succé. Beträffande underhållningsprogrammet tillsammans med A-sektionen hänvisas till denna sektionens redogörelse här ovan.

Jan Nilsson.

Nu vaknar skogens björkar
rimfrostvita grenar
sträcks mot himlens klarblå kupa
och över markens brunröda täcke
jagar dimrök bort.
Det sjunger som en sång
där jag går av morgondagg och höstluft
och horisontens oavslutade båge
välver sig över
det brandröda gryningsljuset.

våra ensliga strövtåg
mot den ljusnande regnbågens hägring
ledde blott till ett ohållbart intet
våra jag splittrades till oväsentliga enheter
och skingrades av alla vindar
vår envisa självbespegling försjönk
i vintrig dvalas tystnad
för att leta efter en väg
genom att förneka sig själv
o ensamhet
vårt hjärtas mörka tillflyktsort

Dessa dikter av Ingvar Carlsson belönades med första pris i Forums pristävling.

Introduktion till Steinbeck

av Sten Ewerth

Något, som slår en, när man läser ett av John Steinbecks verk, är den realistiska stilen. Han återger det grova, enkla vardagsspråket säkert och noggrant utan att för den skull överflöda i onödiga detaljer. Ännu markantare är realismen vid hans människostudium. Han har i sina böcker ett brokigt galleri av typer, huvudsakligen enklare människor, men därför inte mindre sammansatta än andra.

Här kommer det anglosaxiska draget tydligt fram. Steinbeck skildrar individer, stundom så särpräglade, att läsaren nästan vägrar tro, att de existera eller ha existerat. En sådan är t. ex. Björnjohnny i *Den långa dalen*. En fläkt av övernaturliga makter drar förbi och dennes djuriska instinkter göra ett nästan skräckinjagande intryck.

Att Steinbeck så på kornet skildrar många olika människor och återger deras språk, beror också på att han själv arbetat med de mest skilda saker. Under sin sex år långa studietid arbetade han bland annat som jordbruksarbetare, murarhantlangare, sjukskötare och nattvakt. Hans miljö är i nästan alla böckerna Kalifornien. Han försökte sig som journalist i New York men återvände och slog sig ned i den kaliforniska kuststaden Monterey, där de flesta av hans böcker skrivits. Den första bok han hade någon framgång med är *Tortilla Flat*, översatt under namnet *Riddarna kring Dannys bord*.

Handlingen i denna bok utspelas i en liten konservfabriksstad vid Kaliforniens kust. Huvudpersonen är Danny, en fribores, stolt man, som för en dagdrivares tillvaro. Sedan finnas där ytterligare ett antal män av samma typ, stolta, fria män med en egen livsåskådning. De äro paisanos. En paisano är av indiansk härkomst men med spanskt, engelskt och mexikanskt blod i ådrorna. Danny lever fritt i skog och mark, beroende av väder och vind men oberoende av människor. Plötsligt dör hans »viejo», d. v. s. farfadern, och Danny finner sig vara ägare till två hus. Han njuter ägandets lycka i det ena, medan hans närmaste vänner så småningom inkvarterar sig i det andra.

Naturligtvis skola vännerna betala hyran, men liksom genom en tyst överenskommelse betalas denna

aldrig. Den ene skjuter avgörandet till den andre, och Danny får aldrig se röken av någon hyra. Får någon av vännerna på ett eller annat sätt in pengar, beslutar de betala hyran in natura, d. v. s. i vin. Det gemensamma för hela vänkretsen är nämligen att de äro till övermått förtjusta i jästa och destillerade drycker. Men på vägen hem med vinet bli de betänksamma: Då Danny får det, kommer han naturligtvis att berusa sig, och vem vet, vad som då kan hända? Vännernas stora omtanke om Dannys hälsa får dem att själva dricka ur vinet.

En natt brinner det av husen upp, som vännerna upp. De flytta nu in hos Danny själv i det återstående huset. »Hyresgästernas» antal ökas ytterligare genom Sjörövarns och dennes hundars ankomst. Det blir således trångt om saligheten hädanefter. — Så går livet fram i en jämn rytm, de älska, dricka, slåss och hinna t. o. m. vara hjälpsamma, fastän de själva äro tänkbarast fattiga. Solen är deras klocka. Om morgnarna ventilera de filosofiskt gårdagens händelser.

Vändpunkten kommer i och med att Danny en dag blir sjuk. Hans vänner göra allt, som står i deras makt, för att bota honom, men han blir inte frisk. »Det var inte dalt och omsorger Danny längtade efter, det var frihet». Han rymmer hemifrån, löper amok i trakten och skonar i sin vilda framfart inte ens vännerna. Han kommer emellertid tillbaka. Men vännerna saknar den glade, påhittige Danny, som fanns förut, och besluta att bota hans svärmod. De ställa till ett oerhört kalas med så gott som hela traktens befolkning inbjuden. Under detta omkommer han.

Begravningen blir utomordentligt ståtlig. En militärtrupp jämte stadens alla invånare ledsaga honom på hans sista färd. Men hans under jordelivet närmaste vänner kunna inte vara med — de ha ej ordentliga kläder. Boken slutar med att huset brinner upp, och att riddarna kring Dannys bord, som ju inte finns längre, skingras.

Skildringen är alltigenom hållen i en lågmält berättartone, och inte ens vid bokens höjdpunkter slår stilen över i överdrifter. Vännernas äventyr och be-

drifter äro synnerligen humoristiskt beskrivna. Läsaren överraskar sig titt och tätt med att skratta högt. Men i grund och botten är boken tragisk. Dagdrivarnas oförmåga att leva efter normala, borgerliga förhållanden, leder oundvikligt fram till slutet — ledaren Dannys död och vännernas skingrande. Det är ägandets förbannelse, som Steinbeck här skildrar.

Att sådana typer som dessa festliga dagdrivare finnas eller ha funnits, kan man betvivla, men Steinbeck har själv i bokens inledning förklarat, att »dena historia är nedtecknad, för att nu och i all framtid hålla kallgrinet borta från sura lärda läppar». Man kan ha olika utgångspunkter för bedömandet av en god bok. Den, som vill läsa en underhållande bok med muntra poänger och ett oväntat slut, tar del av denna sannsaga med verkligt nöje. Likaså blir inte heller den, som vill finna ett allvarligare syfte med och en djup livsfilosofi i en bok, besviken över *Riddarna kring Dannys bord*.

Steinbeck har i fler böcker sysslat med deras problem, som inte kunna inordna sig i samhället. En krets liknande Dannys finnes i *Cannery Row*, på svenska kallad *Det stora kalaset*. Mack och hans gäng slår sig fram på ungefär samma sätt. Deras filosofiska läggning lika mycket som deras medfödda lathet hindrar dem från att arbeta ordentligt. Göra de det någon gång, är det av kärlek till »Doc», den ensamboende ungarlen, som har ett handelslaboratorium. Den enastående skildringen av festen, som gänget utan Doktors vetenskap ställt till hemma hos honom, hör nog till det festligaste Steinbeck gjort. Den visar även påtagliga likheter med kalaset i *Riddarna kring Dannys bord*. I *Det stora kalaset* skildrar han människor sådana som bordellflickorna, vilka vid en influensaepidemi gå omkring i staden och ändå sköta sitt arbete och lille Frankie, Doktors hängivne beundrare, som gör allt han anar, att hans herre vill.

Steinbecks framträdande medkänsla med de små och fattiga i samhället har fått ett stort minnesmärke i hans brett upplagda skildring från den ekonomiska krisen i början av 30-talet: *The Grapes of Wrath*, på svenska *Vredens druvor*. Romanen gör skäl för beteckningen »socialt epos». Detta Steinbecks till omfånget största verk skildrar en farmarfamiljs flykt till lyckligare trakter, sedan den fördrivits från sin fäderneärvda gård i Oklahoma. Motoriseringen har gjort sitt intåg i jordbruksbygderna, och där man förr med hästar för plojen plöjt upp åkrarna brumma traktorerna fram och skona inte ens gårdsplanen, av gammalt medel-

punkten för livet på farmen. Familjen Joad drar med många andra olyckliga hemlösa längs vägarna mot ett i fjärran hägrande eldorado, det är det rika solbelysta Kalifornien. Men ju närmare de komma detta löftesrika land, desto mera mattas förhoppningarna. En och en gå familjemedlemmarna bort.

Vid framkomsten till Kalifornien finna de icke det förlovade land, de väntat sig. I stället skällas de för »okies» och mötas av polisvälde och massarbetslöshet. Allt detta gör, att de måste arbeta till fantastiska underpriser. En ljusglimt i mörkret utgör dock det kooperativa arbetsläger de en tid får bo i. Skildringen slutar i hoppfullhetens tecken med att familjens dotter i en lada omgiven av översvämmande vatten ger di åt en halvdöd, gammal man.

Bitterheten mot dem, som styra och ställa i samhället men inte till allas utan till en liten klicks bästa, genomtränger familjen Joads syn på tingen. Men under flykten blir den härdad och ger många prov på vacker sammanhållning. Den sammanhållande kraften är, som i så många hem, modern. Med sitt blida humör och sin fasta vilja bestämmer hon det mesta, som göres. I boken finnas liksom i andra av Steinbecks verk många särpräglade människor, som t. ex. den ämbetslöse »pastorn», som predikar Guds ord, närhelst andan faller över honom. Avslutningen, där »perspektivet undergår en sentimental krympningsprocess i stället för att vidgas» (Thorsten Jonsson), bryter en smula mot romanens helhetsanda men i stort sett är skildringen helgjuten, ett minnesmärke över de ringa och försvarslösa.

I *Möss och människor*, som i original heter *Of Mice and Men*, ett citat av Burns, äro huvudpersonerna två kamrater, den jättstore, infantile Lennie och den lille, kloke George. George får ständigt se till, att Lennie inte ställer till någon skada, ty denne har en underlig obetvinglig lust att ta på och smeka allting mjukt, från små möss till kvinnor. Det fruktansvärda är, att allt, som Lennie tar i, går sönder. Han tuktar en ung, hetlevrad man på den gård, där de arbeta. När dennes fru nyfiken på Lennie ger honom tillåtelse att röra henne, bryter han »av misstag» nacken av henne. George tvingas skjuta sin bästa vän Lennie.

Steinbecks ingående kunskap om alla dessa människor av olika läggning sätter sin prägel på boken. Det är med verklig medkänsla, som han utformat huvudgestalten Lennie. Men med obeveklig ödesbestämmdhet förs bokens handling fram mot slutet. Man har en kuslig känsla redan vid Lennies lek med musen och Georges försök att värja honom mot på-

Fortr. å sid. 8

Störd idyll

Det är söndagskväll. Jag är ute och går — ensam. Jag har kommit ned till sjön och viker in på den lilla skogsstigen vid Ålstensgatans slut. Det är mörkt och tyst i skogen. Endast det vänliga droppandet från de fuktdrypande träden höres. Alla träd sova nu för att i vår sjuda av liv och ännu en gång slå ut i blom. Stigen är våt och hal; till vänster lutar sig det branta berget hotfullt ut över den. På höger sida ligger sjön kall och blank. Ljusen från Mälarhöjden spegla sig suddigt i det svarta vattnet. Det bär uppåt. Högst uppe på berget stå två gamla tallar i silhuett mot stadens ljus. De luta sig betänksamt mot varandra som två gamla kloka gubbar. Mellan dem försöker en unghjörk sticka fram likt en fräck pojke. Men de äldre kunna nog hålla honom i styr; de äro segare och ha varit med om flera kraftiga höststormar än han. Kanske de ha sett Gustav III och Bellman med sina sorglösa följen på den tid det var landsbygd här, och man med båt drog hit på utflykter. Kanske de med förvåning och undran sett den första ångbåten hotfullt pusta ut sina svarta moln.

Från staden höres ett avlägset muller. Någonstans i Smedslätten skyndar en spårvagn iväg med sin levande last av trötta, jäktade människor. Dess entoniga men taktfasta taram-taram taram-taram ger ett svagt eko mot klipporna på Kärson. — Ett dis lägger sig sakta över sjön, och ljusen från andra sidan försvinna snart i töcknet. Över skogen vilar ett upphöjt lugn trots storstadens närhet. Jag går sakta vidare. Leran suger fast stövlarna men släpper dem igen med ett belåtet smackande.

Stigen tar slut och jag kommer ut på en väg. Här börjar villasamhället igen. Men villorna närmast skogen störa inte dess frid. Det lyser vänligt ur två fönster i den närmaste stugan. Från skogen ser den ut som häxans hus i sagan. Då öppnas fönstret och ett pärlande skratt höres: »Oh Gu' va' du ser kul ut, när du e' sådär rufsig i håret, Joje! Men sätt på något nu, så dansar vi, va'.» En skrällig grammofoon höres. Jag slår upp rockkragen och skyndar hemåt. Det har börjat regna — ett kallt, vått regn.

Thore Lindqvist.

Linoleum . Färger . Kemikalier

Fullständig golvservice . Golvplattor
Byggnadsmaterial . Bosättningsartiklar
Obs.! Vår speciella leksaksavdelning

ÅLSTENS JÄRN & FÄRG

ÅLSTENSGATAN 15 . BROMMA
TELEFONER 25 31 83, 25 42 83

Introduktion till Steinbeck

Forts. fr. sid. 6

trängande, nyfikna människor. Till sist går det inte, och deras gemensamma dröm om ideallantgården med alla djuren går upp i rök. De klassiska tre enheterna äro väl genomförda och boken gör därför intryck av ett drama. *Möss och människor* har också med framgång spelats på teatern.

En annan av Steinbecks böcker, som skrivits i ett dramas logiska följd, är *The Moon is down (Månen har gått ned)*. Den har därför också givits i både teater- och filmversion. Boken skrevs som ett ställningstagande mot den nazistiska framfarten i Europa och gjorde succé i hela världen. Handlingen utspelas i en (förmodligen norsk) småstad under ockupationen. Löjtnant Tonder, inkräktarnas representant, vill gott, han vill ge och ta ömhet i det främmande landet. Men han är en av de hatade förtryckarna, och i sitt sökande efter förståelse mördas han av en patriotisk kvinna, som själv söker det goda. Här framträder tydligt samma livsuppfattning som i de flesta — och bästa — av Steinbecks böcker. Den som vill gott, misslyckas i sin strävan till det bästa och röner bara ont.

Raka motsatsen bildar Steinbecks hittills enda novellschildring, *The Long Valley*, ordangrant översatt till *Den långa dalen*. Det är en samling berättelser från den miljö, Steinbeck bäst känner, från Kaliforniens brända öknar, branta berg och yppiga, grönskande dalar. Här finnas en mängd fina människostudier. Man känner i Dr Phillips igen Doktorn från *Det stora kalaset*, d. v. s. det borde vara tvärtom, ty *Den långa dalen* skrevs många år före. Dr Phillips agerar i Ormen, en fascinerande novell, där det out-sagda spelar den största rollen. En fläkt av något övernaturligt drar förbi. Detsamma känner man, fast ännu starkare, i Björnjohnny. Man har sagt, att Steinbeck i denna novellsamling knappast står efter de största amerikanska författarna i nutiden ifråga om teknisk skicklighet och psykologisk säkerhet. Säkert är i varje fall, att i denna bok Steinbecks bästa egenskaper framträda hans ingående studium av de människor, han skildrar, hans sociala medkänsla och hans intima miljökönnedom.

Pärulan, som så lysande skildrar ägandets ondska, och *Buss på villovägar* med sina passagerare ur olika samhällsklasser äro ytterligare exempel på att, som Jöran Mjöberg säger, »hans diktning har ett sällsynt vitt och givande register». Således bör den, som vill få en god inblick i amerikanska förhållanden och amerikanskt kynne, inte underlåta att stifta bekantskap med John Steinbecks författarskap.

Det är vår

Just det, ja! Kära gymnasist, vad innebär det för dig! Den poetiske svarar: »Fågelkvitter, blommor, solsken och eventuellt ett svärmeri! Den late säger med lysande ögon: »Påsklov, idrottslov och så kommer vi allt närmare sommarlovet!» — Men för alla gymnasister betyder våren i alla fall en sak: mer arbete. Vårterminen har gjorts till den viktigaste under läsåret: då skall ju »flyttningsbetygen» sättas. En del lärare ser sig tydligen nödsakade att ge en eller ett par lappskrivningar, och dessa kommer i allmänhet i slutet av terminen, då allting kör ihop sig. De flesta lärare, särskilt i pluggämnen, upptäcker plötsligt att de måste ge dubbelt så långa läxor som annars för att hinna med kursen. Om klassen knorrar, heter det, att det ju ligger i vårt eget intresse att hinna med kursen till Studentexamen med stort S. Det och det har det hänt att man fått frågan på i Studentexamen. Till slut går det kalla kårar efter ryggen på gymnasisten, hans ögon mörknar av rädsla, och ansiktet bleknar vid blotta tanken på detta hem-ska: Studentexamen med stort S. Han ser med avundsjuka på dem, som redan erövrat den vita mösan. Genom detta resonemang kommer tanken osökt in på studenthippor och därmed alla andra nöjen våren drar med sig. Inte nog med att det på vårterminen blir mer arbete, utan nöjena blir också flera och drar mer ut på tiden. Ty även den mest dammige gamle lärare måste medge, att det är bra mycket underbarare att gå hem från en dans med sin själs älskade klockan 3 en vacker vårmorgon än en kulen vintermorgon. Promenaderna blir också längre, och vårsolen har en förunderlig förmåga att lysa igenom alla mörka moln, som består av tankar på skrivningar, som borde förberedas och långa läxor, som man åtminstone måste ha en liten aning om. När sedan föräldrar eller det dåliga samvetet övermannar den arme gymnasisten, så sitter han där till långt in på nätterna, läser på kilometerlånga läxor i historia eller kristendom och pluggar fysik eller latin. Jag skulle vilja se den gymnasist, som ärligt kan säga, att våren är enbart härlig!

medlidsam olycksbroder.

Violinisten till oboisten: »Hör du får jag ett ess!»

Oboisten: »Varför inte ett a?»

Violinisten: »Nej först ska det vara ett S precis som i SAMARIN!»

(Annons från Annons-Tule)

Sommardag

— Tjusigt väder, va? Stackars satar som måste gå i stan en sån här dag.

Jag nickade förstrött trots att det var fjärde gången på en kvart Boxarn sa samma sak. Vi gick ner för den branta, kullerstenssatta gatan på väg mot segelbåten. Inne mellan husen stod luften dallrande och tjock. I en grön skvallerspegel, som satt på ett av de låga rödmålade husen, reflekterades två stickande gumögon under ett par hängande ögonbryn. Ju närmare stranden och sjöbodarna vi kom desto intensivare kändes doften av rutten fisk och tång, saltmättad och frisk men på samma gång unken. Bortifrån auktionshallen hördes utroparens monotona stämma, som då och då dränktes i bullret av släpade fisklådor. Vi hälsade på gubbarna på »riksdagsbänken». Dom satt där med kropparna förvridda av gikt och värk, försökte fly den obarmhärtiga verkligheten genom att drömma sig bort till flydda tider. Liknade vrakgods som havet spolat upp på en karg strand. Vrakgods som låg och torkade tills en dag Någon kom och tog hand om det.

Då vi kom ut på bryggan, satt dom andra redan och väntade med benen dinglande över bryggkanten; Sid emellan Margit och Helen och hans ovanligt håriga ben stack av mot Margits korta, feta stumpar och Helens brunbrända, slanka linjer. Dom reste sig och sa nå't om a't det var skönt att slippa vara i stan. Vi stuvade packningen, seglen gick fladdrande i topp och snart kryssade vi långsamt ut ur hamnen förbi de saltlastande fiskekuttrarna. En av fiskegrabbarna ombord stannade av arbetet, strök av de kletiga händerna på skjortan och stirrade med avundsjuka blickar efter oss, då vi försvann ut i gattet.

Ute på fjorden fick vi en frisk bris och båten krängde och stampade i den krabba sjön. Flickorna, som förut kunnat ligga på skarndäck och sola sig, fick krypa ned i sittbrunnen och Boxarn blev tvungen att sitta på pass vid fockskotet; Sid, som alltid haft böjelse för vetenskapliga iakttagelser, försökte spottlogga men hade oturen att göra det i lovart.

Ju längre ut mot havsbandet vi kom, allt kargare och ensligare blev naturen. De stora leende öarna efterträddes av kobbar, där lite vindpinat gräs klamrade sig fast bland skrevorna, där strandbrynet skimrade vitt av skum och havstulpaner och några hest

skriande måsar, som vi skrämt, oroligt kretsade över ungar och bon. Dyingarna blev allt våldsammare och pryddes med fräsande gäss. I vårt kölvatten forsade några tumlare fram och då och då sköt ur det blågröna vattnet upp en grynnna med brun tång, som monotont vajade fram och åter i takt med dyingarna.

Småningom framskyntade för våra ögon allt klarare konturerna av Stora Saltö, som med den höga östra stranden reste sig ur havet likt en härskare omgiven av en otalig skara beundrande små vasallskär. Vid den södra stranden låg ett grönskimrande rev på vakt utanför en vik med långsluttande, ljusröda stränder. Det var dit vi hade tänkt oss i dag, och snart sköt den smäckra snipan med god fart förbi det dånande revet. Men här inne i viken var havets ursinniga kraft bruten, blott en svag vindkårs krusade vattenytan. Allting tycktes andas frid och ro. Dragg gick med ett plumsande över bord, kölen gled med ett kras in i den vita snäckbanken och seglen levde lojt. Här inne hade man under kriget funnit de landflutna liken av tre sönderskjutna tyska marinsoldater. Dom låg begrävda på kyrkogården inne i samhället. På deras gravar stod grova träkors. Heinz Schuman, född 1923, död 1942 stod det på ett av dem. Han hade varit lika gammal som jag, då han miste livet där ute på Skagerack.

— — —

Jag låg på rygg med den hoprullade badrocken under nacken och kisade med halvslutna ögon på dom andra; badbyxorna smetade fuktigt om magen. Där borta i den bästa skrevan tronade Margit. Den rödbrända huden sken flottigt av sololja. Håret var omknutet med en turban och de pliriga ögonen kunde bara svagt skönjas bakom solglasögonen. Konstigt att hon alltid verkar som vore hon fyrtio fast hon bara är tjugo. Hon satt och läste Camus Pesten och för var gång hon vände blad, lämnade hon efter sig ett avtryck av en smetig Niveatumme. Då och då lyfte hon blicken och smålog förnumstigt mot oss andra.

Helen tycktes vara den av oss, som lyckades koppla av bäst. Hon låg på mage och hade löst upp den blommiga solsnibben. De vita ränderna efter banden

bröt skarpt av mot ryggens varma brunhet. Hon låg och bara var . . .

Och där borta Boxarn med käkarna frenetiskt malande det grå tuggummit. Det kortklippta håret var fortfarande ruffsiggt av blåsten och stod upp som en tuppkam. Bredvid honom fanns en hög med veckotidningar. Den översta hade blivit blöt i båten, så att omslagsflickans mun nu liknade en söndermosad jordgubbe och de urvattnade ögonen stirrade om möjligt ännu tommare än förut. Boxarns fot guppade upp och ner i takt med musiken, som flödade ur den röda grammofonen. Charlie Parker. Hårda trumpetkaskader som slet sönder den djupa stillheten. Ska vi ta Magenta Haze nu, frågade han. Alla nickade utom Sid, som satt med en hög musslor framför sig. En efter en bröt han upp dom med sin rostiga slidkniv och det slemmiga innanmätet rann ut mellan hans fingrar. Satt och letade pärlor, sa han. Men det fanns något plågat i hans anletsdrag. Han enerverades nog av musiken. Det dröjer säkert inte länge förrän han sticker, tänkte jag. Mycket riktigt — snart gled den mörke armeniern bort över de laxfärgade klipporna, mjukt och försiktigt för att inte väcka uppmärksamhet. Han är sån, Sid.

Inom mig vällde fram en önskan att följa efter. Men så tvekade jag. Gick jag också, skulle förstås Boxarn använda tiden till att förvända ögonen på Helen. Och henne visste jag inte var jag hade. I går kväll efter dansen hade hon förefallit en smula reserverad och i hennes smekningar hade det funnits något osäkert. Men det kanske var mitt eget fel, tjurig och litet lummig som jag hade varit. Synd bara om hon lät allt bero på det. Hon var så mjukt kvinnlig, så öppen och rar. Om hon bara ville, skulle hon kunna få min skygga längtan efter att ge och ta emot kärlek att slå ut i full blom. Den gamla drömmen om att förlösas ur sin ensamhet var tydligen ute och spökade.

På andra sidan ön, på en av de flata hållarna var det, som jag fick syn på Sid. Han låg på mage och iakttog intresserat alla små kryp, som simmade upp och ner i en liten damm med gulgrönt vatten. Snart låg jag bredvid honom och tittade. Små svarta skalbaggar kom med snabba knyck upp till ytan, snapade lite luft och försvann ner i dunklet. Andra åter kröp sävligt fram över botten och rotade i dyn. En ljusgrön, pigg liten krabat utförde solodans på de genombrytande solstrålarna. När jag fick syn på honom nästa gång, maldes han mellan käkarna på en stor släkting. Jag reste mig och gick. Strövade instinktivt ut mot det glittrande havet, ut på den yt-

tersta, planslipade bergstungan; stod och bara andades. Huden kändes sval men också oren. Eller kanske var det inte huden utan något annat. Jag drog av mig badbyxorna, sprang ut på klippkanten och kastade mig besinningslöst i på huvudet. Det svala vattnet smekte min sönderbrända kropp och fick mig att simma under ytan tills lungorna kändes som ville dom sprängas. En berusande känsla av livsbejakelse vällde fram inom mig och jag crawlade förblindad ut, ut mot det solbegjutna havet, utan att bry mig om de röda brännmaneterna, som fanns överallt. Jag vände inte in mot land förrän jag var fullständigt utmattad. En vass snäcka skar djupt in i stortån, när jag gick upp. Stötvis vällde det ljusröda blodet fram och då saltvattnet kom åt såret sved det till och smärtan körde upp genom benet. Värken domnade bort, när jag la mig ner, men foten kändes otymplig och det dunkade i tån. Från den heta klippan under mig strömmade det värme in i de avkylda lederna. Fram över den vattnigt blå himlen jagade ljusa molnbollar, som stundom skärmade av det skarpa solljuset och fick landskapet att anta en blekgrå färgton. Jag slöt ögonen och förnam hur mycket långsammare havets puls slog än min egen.

Jag vet inte hur länge jag legat så, då jag hörde lätta steg mot berghällen. Jag vände mig om och tittade. En våg av värme sköt upp inom mig. Det var Helen. Det ljusa håret lyste som en gloria kring hennes veka ansikte, de blå ögonen hade en varm glans och de mjuka läpparna var åtskilda och liksom frågande. Då jag förde handen bort mot badbyxorna, skakade hon bara lätt på huvudet. Sedan lät hon blicken glida ut mot havet. Jag hörde henne snart komma och lägga sig ned bredvid mig. Trevande sökte hennes hand efter min. Jag tog den och slöt försiktigt om den. Den var som en liten fågelunge, liten och skör men ändå full av liv och värme. Den kröp in i min hand som ville den söka skydd. Men när den kommit in strålade ur den vågor av tillgivenhet och kärlek. Den hjälpte mig att förnimma att naturen inte bara är en vacker fasad, bakom vilken finns blott grymhet och död utan ett rike, där människan kan ströva omkring och vinna harmoni för sin söndertrasade och oroliga själ. Ett rike så fyllt av skönhet och prakt att tanken om civilisationens fullödighet faller samman som en såpbubbla. Men den gav mig också en känsla av att det trots allt ges stunder, då ensamhetens grå hinna rivs undan och livet spränger fram inom en som en källåder, kristalliskt ren och klar.

Hans Ardelius.

Denna novell vann första pris i Forums pristävling.

"Swede" i Amerika

Efter att ha varit i U. S. A. i över ett år och sett stora delar av det, mött olika människor och dessutom gått i skola är det rätt svårt att skriva ner mina intryck av landet i väster, ty de är för många och de berör så många intressanta saker, så att jag skulle vara tvungen att skriva en bok i stället för en kort artikel för att redogöra för dem alla, och därför får jag inskränka mig till ett fåtal intryck. Eftersom skolan är »vårt liv» börjar jag med att berätta litet om livet i en amerikansk »prepschool».

Amerikanska skolor och amerikansk undervisning skiljer sig helt från svensk. Till att börja med bör jag nämna, att alla »bättre» skolor är privata. Eftersom jag inte har gått i någon statlig skola, vet jag inte om undervisningen där är bättre eller sämre än i privata skolor, men man säger här att privata skolor i allmänhet är bättre; i motsats till förhållandet i Sverige.

En annan skillnad, som jag lade märke till första dagen i Pomfret, var det goda förhållandet som existerade mellan lärare och elever. Här umgås elever och lärare med varandra på ett litet vänligare sätt och utan alltför många formaliteter, som man är van vid i en svensk skola. I stället för att säga »god dag, magister eller lektor N. N.» säger eleverna »hej, sir» utan att det anses ohövligt. Tro nu inte för detta, att elever i amerikanska skolor är ohövliga; detta kanske beror på att Amerika är ett ungt land och att undervisningen utvecklas snabbare här än i ett gammalt land som Sverige, där seder och bruk är inrotade. Alla lärare därhemma var inte av den »gamla stammen» men det stora flertalet, tyvärr. Lärarnas inställning till disciplinen under timmarna är så olik den svenska som svart och vitt. Detta beror kanske delvis på att klasserna är mindre, men också på lärarens uppfattning och att en elev kan lära sig mycket, om han lutar sig mot väggen med stolen som om han sitter »rakt opp och ner ner» med händerna på bänken. Vilket sätt är bäst? Om en lärare måste ha alla elevers nerver på hjälpenn för att kunna undervisa, är han då en tillräckligt bra lärare? Det kunde diskuteras! Ett ord till elever: förmånerna, som en amerikansk skolpojke får, missbrukas inte.

En tredje skillnad gjorde sig märkbar då vi fick betyg. I stället för att få betyg två gånger om året får vi här 7 månadsbetyg och betyg från två examina, en i januari och en i juni. Genom att sedan beräkna medeltalet av månadsbetygen i vart ämne erhålles slutbetyget. Betygssättningen under timmarna skiljer sig märkbart från den allmänna metoden i Sverige. Muntliga förhör finns inte, med undantag av i geometri, och de har i stället ersatts av diskussioner i historia och modersmål samt läsning av främmande text i utländska språk. Tro nu för all del inte att vi inte får några betyg! Ofta, kanske två gånger av de fyra gånger i veckan vi har ett ämne (vi läser inte mer än 4—5 ämnen men vi har fyra timmar i veckan av vart ämne med långa läxor till varje timme), får vi lappskrivningar, vilka består av 4—5 frågor, som måste besvaras inom 15—20 min. Detta ger varje elev en chans att visa att han åtminstone vet en del viktiga saker i hemläxan, vilket han inte skulle få i ett muntligt förhör där, när läraren sätter betyg, man får en fråga, och om man inte kan svara sitter man ned utan att få tillfälle senare. Vid andra tillfällen (i Sverige och Bromma) anser en del lärare, att det är ett nöje att ställa alla frågor till en och samma person bara för att de har upptäckt att eleven inte har gjort läxan till den dagen.

Är inte det amerikanska systemet rättvisare? Tänk på saken!

En oerhörd skillnad existerar i historieundervisningen, där man i stället för att säga »hush» när det kommer till politik öppet diskuterar »to-day's problems». Detta händer ofta när man kommer till någon idé eller händelse som historieboken beskriver, och man har t. o. m. gått så långt att man använder en historietimme i veckan till att diskutera »current events.» Eleverna måste också prenumerera på Time, en av Amerikas ledande veckotidskrifter för att kunna följa med vad som händer i världen och för att kunna läsa läxor som är hämtade från Time. Sämre än hushhushmetoden? Ett av skolans syften är att fostra män och kvinnor, men varför inte delge studeranden litet av vad som sker i världen så att de, när de lämnat skolan, vet litet om politik, ekonomi

och sociala frågor, som de möter så snart de lämnat skolan bakom sig.

Ett råd till de i Bromma, som tänker följa i mina fotsteg och studera i USA. Tro inte att det inte är något att göra i en amerikansk skola bara för att man inte har hälften så mycket grammatik som hemma utan mera textläsning. Svårighetsgraden är minst lika stor men jag skulle vilja tillägga, att det är inte mödan värt för någon att komma över här, som enbart är intresserad i att plugga. Enbart goda betyg gör inte något gott intryck på människor, vars intressen till stor del är sport och sång, politik och musik. De som i Bromma klagat på 4 timmars gymnastik i veckan bör inte tänka på att komma hit, där vi har 8 timmar, inte gymnastik, utan sport såsom fotboll eller hockey.

En fråga till hrr lärare i engelska och latin. Jag har lagt märke till att med hjälp av latin skulle mitt engelska ordförråd ha varit fördubblat. Det verkar, som om man borde kunna en del latin för engelskans skull.

Många lärare, elever och målsmän kommer säkert att tycka, att jag har höjt amerikanska skolor till skyarna. Men så är inte fallet. Detta är endast mina personliga intryck.

Jag ber slutligen att få framföra mina hälsningar till rektor Iverus, hela kollegiet samt alla elever, särskilt årets studentkull. Lycka till!

Jerker Hannerz.

Ni får upp betygen

genom en stödkurs hos

HERMODS

Tel. namnanrop »Hermods», Malmö

HERMODS STOCKHOLMSKONTOR

Mäster Samuelsgatan 18

Tel. 21 17 22, 11 03 42

“SKOLKA SKOLAN”

Det är utan tvivel vederkvickande att få se filmer, som röra skollivet. Under senare år ha några mycket framgångsrika inspelningar av skolfilmer gjorts av svenska filmbolag. Sistlidna höst grasserade en verklig succé behäftad med namnet »Skolka skolan».

Då denna epistels författare sparat ihop kronor en och nittiofem, slog han medelst en precisionshammare sönder sin bästa spargris och tågade därefter tillsammans med en mycket god vän åstad att se filmen i fråga. Då han efter cirka två timmars mörkromsvistelse lät ljus skina på sitt pormaskbemängda ansikte, tyckte sig en uppmärksam iakttagare spåra ett något igenkännande leende å nämnda gosses läppar. Den uppmärksamme iakttagaren tog dock alldeles miste. Några skolktendenser ha nämligen aldrig skådats hos denne verkligt exemplariske skolungling.

Skolunglingen hade ett ljust minne av filmen till en dag, då en i vanliga fall mycket human lärare helt djävt framkastade frågan: huruvida elev nummer nio inte skrev sina sjukintyg själv. Nummer nio bedyrade sin oskuld, men läraren vidhöll, att elevens handstil mycket påminde om hans dagars upphovs. »Tacka för det», reflekterade eleven, »vi äro väl släkt, hoppas jag»

Några dagar förflöto, utan att något särdeles nytt hände. Då attackerades nummer nio ånyo av läraren. Denne undrade, om inte nian möjligen hade skolkat från en lektion för utövande och utökande av fysiska färdigheter. Då nummer nio kvällen före den ödesdigra dagen hade vaggat omkring efter negroida läten, och då han lider av höggradig, dubbelsidig plattfothet, hade en viss tillstelnig av muskulaturen inträtt i hans nedre extremiteter med den påföljd, att hans hulda moder motiverade hans frånvaro med »benkramp», vilket inte alls uppskattades av den f. d. humane läraren.

Det är klart och tydligt att lärarens sinne hade förgiftats av filmen »Skolka skolan». Det framkom också senare, att läraren hade bevistat en av filmens visningar. Lärare äro inte byggda för sådana filmer. »Skolka skolan» borde vara »förbjuden» för lärare. Vad gör censuren?
Banano Ali Babo.

I SPÄRVAGNEN.

— Ursäkta att jag trampade damen på tårna.
— För all del! Det kändes att konduktören har skor med rågummisulor från OSCARIA.

(Annons från Annonstule)

MÅNDAGSMORGON

Dagen efter i skolan. Klockan passerar just långsamt och tvekande halvtiostrecket. En halvljus underlig dager råder i klassrummet. På grund av de fördragna randiga gardinerna. Luften är kvav och tjock, ty de av gårdagens regn smutsrandiga fönstren äro stängda. Lektionen går trögt. Eleverna äro för trötta och buttra för att ens prata sinsemellan. Själv har jag omsorgsfullt petat naglarna och stirrar nu på stolsryggen framför min bänk, där någon spirituell elev ristat in ett »Hej dumsnut» strax nedanför stolsnumret (8241). Jag skjuter med ett lätt gnisslande ljud fram bänken och hasar längre ned på stolen. Det är skönt att sitta så. Läraren, som längtar till bibliotekets läderfåtoljer och dagens tidning, döljer en gäspning och ser på klockan. När det äntligen ringer ropar han ut ett trött »skyndapåut» till den just vaknande klassen och beger sig till kollegierummet för att få utbyta tankar med någon kollega och för en stund glömma slöa och pubertetsfinniga elever. Långsamt tömmes klassrummet på levande varelser. Endast ordningsman är kvar och stryker ut tavlan. Så slänger han sudden i papperskorgen, öppnar fönstren och går med händerna i fickorna till klasskamraterna. Endast bänkarna stå kvar i krokiga, oordnade bänkrader. Det blir korsdrag — en bok fladdrar till och blåser i golvet. Dörren slår igen med en smäll . . .

Ejllament.

Visserligen . . .

Det finns nånting i livet
bland allt murket och grått,
nånting som redan är givet,
som jag ändå inte har fått.
Det sägs, att det skall komma till en
nånstans ovan och innanifrån,
från nå't eller någon man kalla för Vän
eller gömt i den mörkaste vrån.

L.

Låt oss lösa Edert radioproblem!

Radio
holm

ABRAHAMSBERGSVÄGEN 16

Medlem av Stockholms Radiohandlareförening

Vår välutrustade specialverkstad utför snabbt och billigt reparationer å alla slags radioapparater
Skriftlig garanti å varje arbete . Uthyrning av radio

Ring 25 58 41, 26 52 15

Vi hämta i hela Bromma!

Resultat av Forums pristävlingar

Poesi

Ingvar Carlson LIVb

Prosa

Hans Ardelius RIVa

Oljemålning

1 Stenqvist LI 2 Wistén LIIa 3 »Fjällandskap«

Akvarell

1 Thunell RIIIb 2 Jansa RIIIb

Teckning

Jansa RIIIb

Uppfinningar

1—3 Sundström RIVb

Fotografering

1 Thunell RIIIb 2 Bouveng RIVb 3 »RII«

Deklamation

Gymn.-kl.: 1 Ulla-Britt Lantz 2 Leif Hedberg 3 Gunnel Bergquist

Real.-kl.: 1 Gunnel Hirsch 2 Ally Seifert

Pinoredskap genom tiderna

Förra året började kvinnomodet att visa en dragning åt 20-talet. Alla kvinnor utom de trådsmla uppsände en stilla bön till alla goda makter att saken inte ytterligare skulle förvärras. Men så skedde. I år har de franska modekungarna än mer accentuerat den trådsmla silhuetten. Snart kanske vi trippar omkring i knäkorta kjolar igen instoppade i raka fodral av cirka 45 centimeters bredd med midjan 2 decimeter nedanför den normala. Man får lust att instämna med de gamla romarna: Omen dii avertant. Men vad återstår att göra då våra svenska konfektionsfabriker snällt följer i parisarnas fotspår och bara tillverkar kläder med senaste snitt. Modet blir ett gift som långsamt drypes in i öronen och efter en tid har man helt accepterat det. Så var det med the new look. De flesta lovade väl sig själv att aldrig förlänga sina kjolar. Men hur gick det. Efter två månaders intensiv värstrid snubblade vi omkring mitt i sommarvärmerna med tygsjoken fladdrande kring vrister. Modet är omöjligt att kämpa emot. Det bryter fram som en naturkraft. Så har det också varit i alla tider. Klädhistorien uppvisar monstruösa plagg, som icke desto mindre höll sig åtskilligt längre än våra dagars modenycker. Man kan t. ex. nämna krinolinerna, som både kan sägas vara hälso- och skönhetsvidrig. Den slog igenom omkring år 1855 och höll sig fram till omkring år 1870. Vidden i dem var kolossal. Ett omfång på åtta tio alnar hörde icke alls till ovanligheterna. Bärandet av dem var givetvis förenat med stora risker. Offer för krinolinerna är en ofta återkommande rubrik i den tidens olyckskrönikor. För att inte tala om de ekvilibristiska övningar männen fick göra, då de skulle taga en dam i handen. Så småningom modereras dock linjerna.

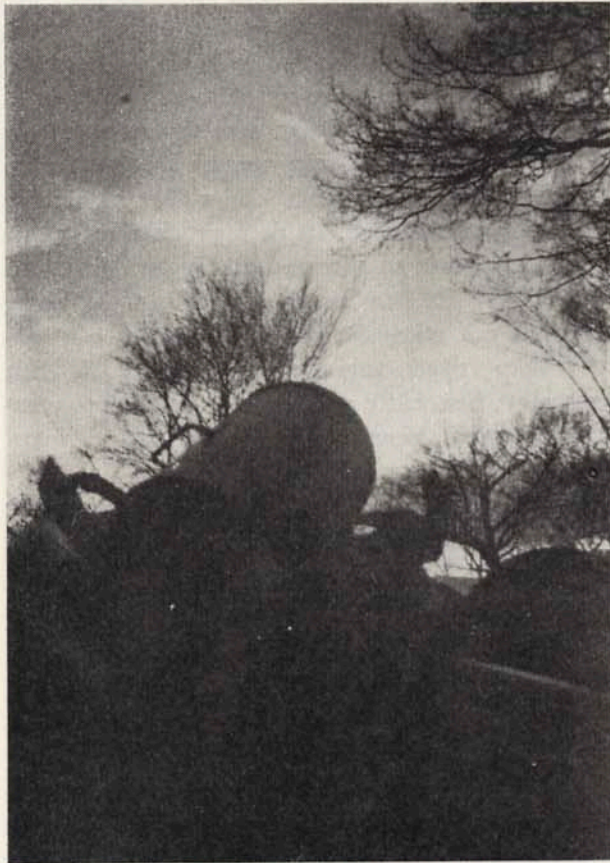
Men då ökar i stället frisyrens omfång på ett sådant sätt att man får den s. k. fontangfrisyren från Ludvig XIV:s tid i tankarna. Det var på den tiden normalt att frisyren var tre gånger så hög som själva huvudet. Man förstår lätt, att dessa frisyrier måste läggas dagen innan ett festligt tillfälle, och att

damerna under följande natt ej kunde ligga med huvudet på en kudde, utan voro tvungna att sitta upprätta med en obekvämlig träställning som stöd. Denna vaknatt medförde bland annat också att de fingo något av det spröda, svaga, hjälplösa och docklika som ansågs klädsamt för en dam av värld. Det är under 1700-talet som den pinne, vilken kallas »grattoir» kommer i bruk, d. v. s. det redskap som damerna använde för att klia sig med bland de ofantliga hårmassorna.

Om man går ytterligare två århundraden tillbaka skall man finna ett annat mode, som för oss verkar barockt. Det är bruket att bära kläder av s. k. hackat tyg, d. v. s. i sin trävan att få kläderna så färgglada som möjligt tillgrepp man utvägen att skära hål i den översta klädnaden och låta ett starkt färgat undertyg lysa igenom dessa skårar. Man gick så långt att t. o. m. handskar och skor uppslitsades. En samtida författare talar om en dräkt, som var ett under av skönhet, och som hade inte mindre än 4.800 uppslitsningar. Bruket av dessa kläder blev så allmänt bland de högre stånden, att de upproriska dalkarlarna år 1526 sände en skrivelse till Gustav Vasa, vari de begärde, att han »icke skulle draga så mong främmande och utlendske sätt med uthackat och broköt cläde», något som Gustav Vasa ej lät vara oemotsagt: han måtte retta sigh efter andra potentater, Keysaren, Konger och Försthar, att wi Swenske icke mere swyn eller getter än the.»

Inte heller medeltiden gick fri från barocka drag i dräkten. Bruket att bära bjällror är tämligen känt och likaså de s. k. snabelskorna, vilka fått sitt namn däram att man förlängt skon i en spets framåt. Ofta var den förlängning flera gånger längre än själva foten. På vissa håll bestämdes också längden av platsen på den sociala rangskalan. Just genom sin opraktiskhet utövade detta mode en stor dragningskraft. Genom att anlägga det visade man att man tillhörde en klass som var oberoende av kroppss-

Forts. å sid. 18

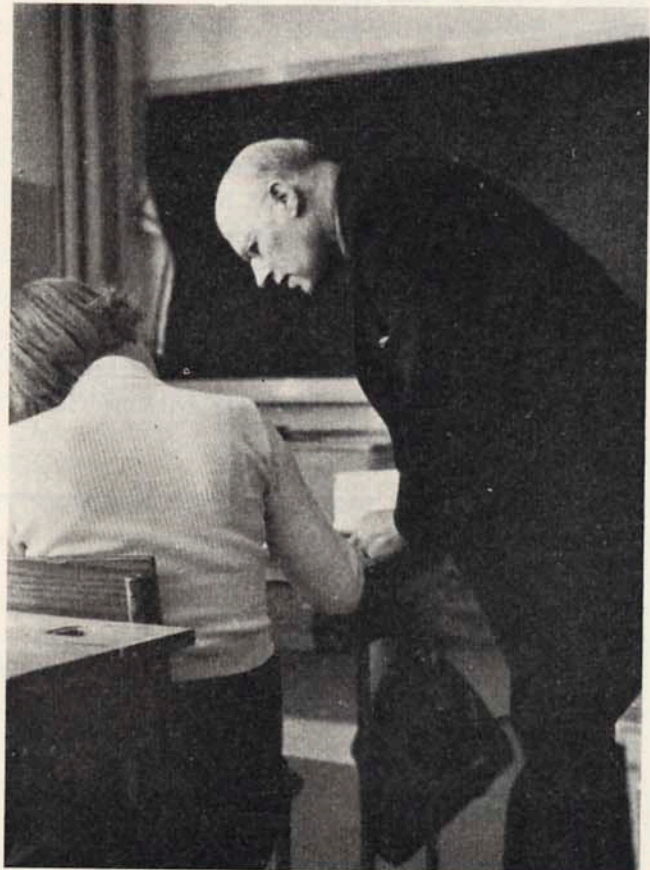
B

från Forum

ler

topristävling

POSITRONEN

En liten saga för naturvetare

av Kire

1932 firade den teoretiska fysiken en stor triumf. Amerikanen Carl D. Anderson lyckades påvisa positronens existens, som tidigare hade förutsagts av engelsmannen Dirac, 1933 års nobelpristagare i fysik.

Dirac hade gjort en matematisk undersökning av de olika tillstånd en elektron kan befinna sig i. Han hade kommit till det resultatet att elektronerna utom i de redan kända formerna även kunde existera i en form, som gjorde det omöjligt att iakttaga eller påverka dem.

I själva verket skulle hela rymden vara uppfylld av dessa elektroner, som skämtsamt kallades »åsn-elektronen» på grund av sitt underliga beteende.

Om en av dessa skulle lämna sin plats och övergå till en »vanlig» elektron, skulle ett »hål» med positiv laddning uppstå i rymden. Ganska snart skulle emellertid hålet utfyllas av en annan elektron, och tillståndet skulle bli som förut.

Dirac visade att, det krävdes en kraftig yttre impuls för att ett hål skulle kunna bildas, och att samma energi skulle avges när det utfylldes.

Hålet fick omsider namnet positron. Egenskaperna liknar elektronens, men positronen avviker under yttre påverkan alltid åt motsatt håll mot vad en elektron skulle ha gjort. När en positron rör sig i en viss riktning, sker i själva verket en transport av laddning i motsatt riktning.

För att åskådliggöra förloppet kan man tänka sig rymden som Konserthusets lilla sal, där frågesport med Gösta Knutsson pågår. Salen är fylld med folk, dels sittande, dels stående.

De sittande åhörarna äro tysta, nästan orörliga, och befinna sig på en lägre nivå än de stående. Man ser inte mycket av dem.

Kring väggarna, vid dörren och i gången stå de som inte fått sittplats. De äro lättrorliga och väl synliga och se sig ständigt om efter en tom plats.

Då hörs plötsligt magister Knutssons röst — en kraftig impuls — »En man ur publiken kommer fram». En av de sittande reser sig och går upp till estraden. Hans tomma plats är nu ett hål i massan av sittande åhörare.

Gösta Knutson har stor dragningskraft på publiken och alla vill komma så långt fram som möjligt. En person som sitter längre bak flyttar fram till den lediga platsen, och tomrummet kommer alltså längre bort i salen. Fastän den enda synliga förändringen är hålets rörelse bakåt, går den verkliga förflyttningen framåt. På detta sätt kommer tomrummet att röra sig allt längre bort från magister Knutson, alltså tvärtemot vad en åhörare skulle göra, ända tills en av de kringstående lyckas sätta sig ned på den tomma platsen. Han avger då energi i form av en lättadens suck. Därefter är allt som innan magister Knutsons röst ljöd.

— Hördu du du! Kan du göra som min gamle matte-lärare i sin ungdom: sitta uppe och plugga en hel natt, och gå i skolan dagen därpå?

— Ja då, bara jag får en stor kopp OVOMALTINE på morgonen.

(Annons från Annons-Tule)

Pinoredskap genom tiderna

Forts. fr. sid. 15

arbete. Samma sak går exempelvis igen i berättelserna om de kinesiska mandarinernas långa naglar och kinesiskornas förkrympta fötter. I synnerhet det sistnämnda är ett bevis på hur oändligt livsfarligt ett mode kan bli, då det renodlas och drives till sin spets. Vi har lyckligtvis inte sett de största ytterligheterna av detta, man kan faktiskt kalla det van-

sinne på våra breddgrader. Men man vet aldrig, Dior, Fath och Balmain äro oberäkneliga herrar, och de tycks finna nöje i att låta all världens kvinnor sprattla som marionetter efter deras nyckfulla infall. Men det hjälps inte, helt har de oss dock aldrig fast, helt bestämmer de ej vårt liv, ty som någon har sagt: »Kvinnans intresse för kläder är blott en kompromiss mellan hennes öppet uttalade lust att klä på sig, och hennes hemliga lust att klä av sig.

Dittan.

Sekelskiftet och flanörerna

— en tidsatmosfär?

»Jag tillhörde en generation, som tvivlade på tron och trodde på tvivlet», säger den gamle lektor Bengt Lodin i Bo Bergmans roman »Ett bokslut», och med dessa ord klargör han inte bara sitt eget individualistiska credo, utan ger också på ett nästan genialt sätt en nutida läsare nyckeln till förståelse av den diktarfalang, som framträdde omkring sekelskiftet, och som ungefär vid 1950-talets ingång alltså kunde celebrera ett slags litterärt halvsekelsjubileum.

Egendomligt nog går det ganska starka förbindelselänkar mellan fin-de-siècleriktningen och den förkättrade 40-talisten; den mest påfallande av dem alla är kanske den känsla av rölöshet, som i oändliga variationer återkommer i vår yngsta litteratur, och som även satte sin prägel på sekelskiftets diktning.

Man fann snart, att det bästa skyddet mot den förnimmelse av isolering och ensamhet är att betrakta livet som något oväsentligt, vilket man visserligen måste konfronteras med, men inte nödvändigtvis behöver taga aktiv del i. Diktens uppgift blev att bereda sina utövare en asyl från livets vända.

Detta skuggliv har emellertid en del viktiga förutsättningar i de unga författarnas psykologi: deras gestalter äro totalt livsodugliga och sakna varje spår av vilja och handlingskraft. Människor, som av en eller annan orsak ställt sig en smula utanför den allmänmänskliga grannskapen och skapat sig en egen drömvärld, tål icke att möta den hårda verkligheten och om de tvingas till det, uteblir inte chocken. Fin-de-siècle-riktningen har i sina led en generation av drömmare, vilkas hämmande livslust är markant. »Mig gick livet förbi», konstaterar doktor Glas vemodigt.

Melankolin är en integrerande del i det litterära klimatet från denna tid, men här undgår man nog inte att helt respektlöst undra, om inte denna nästan elegiska dysterhet till stor del bara var en pose, som man intog i brist på bättre; genom sitt vemod kontrasterade diktarna verkningsfullt mot den profanum vulgus, som de så djupt föraktade. Utan denna livströtthet skulle flanörerna ha inrangerats i det all-

männa kollektivet; nu blev den istället deras fribiljett till originalitetens värld.

Redan några decennier tidigare hade en del författare vunnit en nästan herostratisk ryktbarhet i samband med debatten om den fria viljan, men det är först under seklets sista år som determinismen fördjupas till ett verkligt komplex. »Man väljer inte» säger den cyniske Merkel i »Den allvarsamma leken» och Bo Bergman talar dystert om dockorna på livets kaspertheater:

»Han samlar dem alla, och rycker han till,
så niga och bocka vi, som han vill
och göra så lustiga piruetter
vi stackars marionetter.»

Med denna hopplösa besvikelse på de mänskliga förutsättningarna följde med nästan logisk självklarhet en otro, som stundom gränsade till blasfemi: diktarna tävlade om att få bli banerförare i striden mot den enligt deras mening hycklande och inskränkta kristendomen. Man tycker sig nästan kunna se Voltaires ande sväva över dessa kategoriska förnekare: »Hon sökte sin tröst i religion och elakhet» säger Hjalmar Söderberg spirituellt om en söndagskristen figur i en av sina noveller.

Men sekelskiftets diktare är kanske framför allt stadens sångare. Det är åtminstone som sådana de blivit mest kända och uppskattade. I deras diktning träder oss till mötes det Stockholm, som ännu var en idyll; hästspårvagnarnas och flanörernas. Och de känner och älskar denna stad. De har vandrat under Kungsträdgårdens susande lindar, om vårkvällarna, innan syrenernas och gullregnens knoppar riktigt hunnit brista, de har suttit på Rydbergs bar många vemodfulla sommarnätter, då månljuset glittrade och glimmade på Strömmens vatten, de har tysta och drömmande vandrat på Johannes kyrkogård om höstarna, då stormen slet i trädens kronor, och de gula och röda löven virvlade hän mot kyrkogårdsmuren, och de har promenerat längs Strandvägen på väg mot Djurgården under kyliga vinterdagar då

parkerna lyste av frostigt genomskinliga färger och luften stod så glasklar, att varje ljud liksom ville dröja kvar i denna ro. Jag föreställer mig att det måste vara en ganska säregen tjusning för ett barn av den moderna storstaden att söka sig tillbaka till denna tidsepok, så pass nära i tid och dock så oändligt avlägsen.

Oscar Levertin har i en av sina vackraste dikter försökt att teckna några konturer av det svenska folklynnnet; bland annat talar han om vår svärmiska kärlek till dagens sista timmar, den skymningsblå aningsstund, då dagarna och skuggorna ännu strider

med varandra. Kanske skulle man kunna sätta dessa rader som ett slags motto över hela sekelskiftets diktning. Fin-de-siècles rätta atmosfär är just skymningstimmans ljusblå, vemodiga timbre; mörker stod mot ljus, romantik mot verklighet i tiden och i diktarnas hjärtan:

»Skymningen är deras rätta tid
hågkomst- och avskedstimman
då deras dröm susar vemodsblid
Först med den bleknande strimman
dag och sol, som sjunka och gå
bliva dem riktigt kära.»

Ingvar Carlson.

Elegy written on a Country railroad

Jag reste västerut i gryningen
on the Butte, Anaconda & Pacific
Vi ångade ut från stationen i Butte
med rassel och gnissel och brak.

Jag läste i en gammal tidtabell
on the Butte, Anaconda & Pacific
vi skulle ha avgått precis klockan sex
men klockan var närmare sju.

Jag satt mig i tågets enda vagn
on the Butte, Anaconda & Pacific
det blåste en vind som var fylld av sot
på mig som vid fönstret fått plats.

Från skorstenen kom moln av stenkolsrök
on the Butte, Anaconda & Pacific
Vi ökade farten till drygt tjugusex,
kom längre från Butte varje stund.

Till slut var jag den ende i min vagn
on the Butte, Anaconda & Pacific
Vi ångade fram förbi solstekta fält
där senapen just stod i blom.

I vagnen var det trettio grader varmt
on the Butte, Anaconda & Pacific
Den gamla personvagnen doftade starkt
av boskap och läder och snus.

I sommarhettan rullade vi fram
on the Butte, Anaconda & Pacific
På väg mot det hav som vi aldrig skall nå:
Det finns blott i järnvägens namn.

Till högre trakter nådde vi rätt snart
on the Butte, Anaconda & Pacific
där gräset var brunbränt av sommarens sol
och spåret låg rostigt och rött.

Bland fält av kopparmalm går tåget fram
on the Butte, Anaconda & Pacific
Vid varje station kan man se att det står
en rad utav malmvagnar nu.

De vagnarna ha kommit långt ifrån
on the Butte, Anaconda & Pacific
På avlägsna linjer de gått i trafik
sett mera av världen än jag.

I många år har tåget lunkat fram
on the Butte, Anaconda & Pacific
Och guldgrävarsången har nu blivit tyst
som ljud på ett gammaldags tåg.

Ty Vilda Västern finns ej längre till
on the Butte, Anaconda & Pacific
Men arbetet fortgår kring järnvägen än.
Fast tiden har ändrats en del.

Rail roader.

“Darling” i Staterna

»Har Dahlberg lust att fara till Amerika?» var den fråga, som jag utan någon som helst förvarning fick av rektor en av de sista dagarna i november sedan jag under pågående lektion blivit kallad ut i korridoren. Det var nog det jag minst hade väntat. Medan vi i sakta mak gick till rektorsexpeditionen svarade jag, att jag nog måste veta litet mera, för att kunna besvara en sådan fråga. Rektor sade, att det gällde en inbjudan för en skolyngling att som svensk representant deltaga i ett ungdomsforum i New York. Han visste inte riktigt när resan skulle bli, men jag fick den uppfattningen att det gällde att resa till New York den 10 januari. Men det var nödvändigt att svara ja eller nej omgående, ty inbjudan till Sverige hade på något sätt blivit fördröjd. Efter telefonkontakt med föräldrarna svarade jag ja.

Tre dagar gick. Så kom definitivt besked från amerikanska legationen; jag var utsedd. Men resan skulle ske med flyg den *sjätte december*, d. v. s. efter åtta dagar. Nu blev det brått. Visa, vaccination, valuta, packning. Utrikesdepartementet, skolöverstyrelsen, Sverige-Amerikastiftelsen, Svensk-amerikanska Nyhetsbyrån, pressfotografer och intervjuare. Men allt gick att ordna tack vare hjälpsamhet från alla håll. Vad jag inte hann få besked om innan jag for, var om jag skulle få stanna något utöver den tid av tio dagar, som inbjudan till kongressen omfattade. Man reser ju inte var dag till USA och när jag nu skulle få komma dit, så tyckte jag att tio dagar var en alltför kort tid för en så lång resa. Även detta ordnade sig emellertid och jag kunde se fram mot fyra månader i Amerika. Jag fick lov från skolan. Det var en härlig känsla!

Efter litet mer än ett dygn i luften kom jag till New York. Från Köpenhamn hade jag sällskap med den danske delegaten och i New York möttes vi av två journalister från *New York Daily Mirror*, som stod för arrangemangen. De var våra värdar under vistelsen i New York. De tog hand om oss på ett utomordentligt sätt. Kongressen varade bara en dag, den 10 december, och vi skulle huvudsakligen vara observatörer. Kongressdeltagarna var omkring 700 ungdomar från New York city jämte tolv utländska gäster. Detta forum var det sjunde i ordningen och de hade olika år inbjudit gäster från olika länder, då

de icke kunde ta alla på en gång. Deltagarna kom tillsammans för att diskutera för skolungdom aktuella frågor efter eget val och varje ungdomsorganisation, som så ville, kunde sända representanter till konferensen. De ämnen, som valts detta år, framgår av nedanstående uppställning. Varje deltagare valde det, som han eller hon var mest intresserad av.

1) Skola och yrkesutbildning, på vilket sätt kan de förbättras?

2) På vilket sätt kan ungdomen bidra till internationell fred?

3) Bör staten understödja högre utbildning?

4) Har ungdomen fått tillräckliga möjligheter att vara goda världsmedborgare?

5) Hur kan ungdomen bidra till lösandet av dagens sociala problem?

Tyvärr blevo vi utlänningar kongressdagen uppehållna av pressfotografer litet för länge, så vi kom upp till den grupp vi valt ungefär när de började sätta upp resolutionerna. Och vid den officiella lunchen satt vi vid ett honnörsbord, varför den direkta kontakt med de amerikanska ungdomar, som vi hoppats på, till stor del uteblev.

Jag erhöll den uppfattningen, att diskussionerna fördes mycket sansat men ej ledde till direkt positiva resultat. Man kom fram till de mål, som borde sättas inom de olika områdena, men man hade inte mycket att säga om hur dessa mål skulle nås eller enas om vilka vägar, som skulle kunna föra dit. Resolutionerna lästes sedan upp vid lunchen, där som gäster och talare bland annat fanns flera av New Yorks skolöverstyrelse, vad verkan det nu hava kunde. Bland talarna återfanns alla kategorier känt folk: idrotts- och filmstjärnor, operasångare, FN:s president samt representanter för pressen. De många talen drog ut på tiden och var ofta inte särskilt givande, men ett kommer jag att minnas: mr. Romulos. Han framhöll på ett utomordentligt medryckande sätt vikten av att respektera medmänniskan.

De andra dagarna i New York var vi mestadels sysselsatta med sightseeing, teater- och restaurangbesök samt idrottsevenemang av skilda slag. Vi hade rikliga tillfällen till samspråk på det hotell, där vi bodde och så kom det sig att de flesta av oss nog fick fler europeiska vänner än amerikanska.

Efter en vecka i New York for vi till Washington D. C., där jag lämnade gruppen och besökte de första i raden av amerikanska släktingar. Det blev min första inblick i amerikanskt familjeliv och jag fick se en hel del av den ganska vackra staden och dess omgivningar. Efter en vecka i Washington steg jag så tidigt en morgon några dagar före jul på en greyhound-buss för en mer än dygnslång resa till S:t Louis i Missouri. Jag fick en bra plats och bredvid mig satte sig en ung amerikansk soldat på väg hem till Oklahoma på julpermission, och vi var snart goda vänner. Landskapet var mestadels ganska enformigt med undantag för vissa delar av Applalacherna, där det var rena berg- och dalbanan. Dessutom var det mörkt större delen av tiden, åtminstone mycket längre än var jag kan sova ens i den bekvämaste buss. När vi kom fram till S:t Louis fanns det, trots att jag skrivit till därvarande släkting, ingen mig till mötes vid stationen och när jag ringde, fick jag inget svar. Men skam den som ger sig, och vad skulle jag väl då ha tagit mig till, så jag deponerade allt onödigt i ett skåp, som i utbyte mot en »dime» (50 öre) lämnade ifrån sig en nyckel, letade rätt på en polis och visade honom den uppgivna adressen samt bad om anvisning på hur jag bäst skulle kunna komma dit. Jag kom på den rätta spårvagnen, lyckades komma av på nästan rätt hållplats och hitta den villa jag sökte. Men naturligtvis var ingen hemma och grannen, som just kom ut, visste inte ens namnet på den som bodde i huset. Men grannen var en typisk amerikan, öppen och vänlig. Han var advokat och tog mig med till sitt kontor, till rådhuset och andra platser och sedan satt jag hemma hos honom och pratade tills min släkting äntligen kom hem.

Nu följde en härlig tid. Redan den första kvällen var jag på mottagning hos en av universitetets professorer och träffade och talade med en hel del människor. Jag kom sällan eller aldrig i säng på rätt sida om midnatt. Vi hade en mycket trevlig jul, inte precis vad jag var van vid, men dock mer lik en svensk jul än vad jag trott. En av de intressantaste av de många bjudningar, som jag på olika sätt lyckades bli inbjuden till, var en s. k. »square dance», d. v. s. man dansade amerikanska folklekar, som just nu är mycket populära bland ungdomen. Gästerna var high-school-ungdom i 16—18-årsåldern och det hela var mycket informellt och trevligt. Danserna voro lika nya för de flesta av ungdomarna som för mig, så jag behövde på intet sätt känna mig utanför. En omständighet, som jag kanske bort undanhålla svenska föräldrar var, att allt var över minuterna före tolv fastän det var lov dagen därpå. Detta var

snarare regel än undantag, men jag förmodar att de har tillställningar desto oftare i stället. Alla pojkar-
na och de flesta av flickorna kom i »blue jeans»,
d. v. s. en speciell typ blåbyxor och för övrigt vad
som helst. Det hade absolut ingen inverkan på stäm-
ningen. På dagarna besökte jag en mängd intres-
santa institutioner, såsom The Urban League (en
organisation som arbetar för att släppa in negrer på
alla fält av arbetsmarknaden), ett stort sjukhus och
dess socialhjälpcentral samt S:t Louis televisions-
central.

Efter tre veckor i S:t Louis tyckte jag emellertid,
att det var bäst att fortsätta till nya släktingar för
att till slut stanna på någon plats för regelrätta stu-
dier så mycket jag kunde. Jag visste inte var det
skulle bli. Kanske i S:t Louis, där det privata Wash-
ington University hade erbjudit mig att som gäst
utan kostnad få studera vad jag kunde hinna med.
Men föreläsningarna skulle ej börja förrän i feb-
ruari, så om jag skulle se mer av Amerika, var det
bäst att göra det först. Jag klev därför på nytt upp
i en stor greyhound-buss och for så genom tre nätter
och tre dagar till Los Angeles. Dock stannade jag
över en dag på vägen och gjorde en sidotripp till
Grand Canyon. Jag kan inte beskriva det mäktiga
intryck, den gjorde på mig, så jag ger upp innan jag
börjar.

När jag kom till Los Angeles mötte mig min mor-
bror, och han tog mig till sitt hem och lämnade mig
där tillgång till varmt vatten och en säng, vilket var
ungefär allt vad jag begärde av livet vid det laget.
Och där vill jag nu sluta min skildring. Jag vill sluta
den med ett tack till alla dem, som gjort det möjligt
för mig att få göra denna sagofärd till en helt ny
värld, där människorna äro mera öppna och givande,
mindre stela och fordrande än i min gamla.

Beverly Hills, Californien den 8/2 1950.

Erling Dahlberg.

vår
en isbit
nött och trasig
som sinar bort
en sol som lyser
på spruckna rester
av en gången vinter

frasse

STIFTELSEN

Viggbyholmsskolan

Internatskola för pojkar och flickor

Utbildningslinjer från första skolåret:

Grundskola . Mellanskola . Gymnasium, latin och reallinje

Examensfri linje . Teknisk gymnasielinje — 3 linjer

Prospekt genom: Rektor Sten T. Sternberg . Viggbyholm . Telefon 56 07 67, 56 09 50

Gynna tidningens annonsörer

SKOLKURSER

VID **NKI**

Skriv idag efter
studiehandbok.
Ni får den gratis!

Till NKI-skolan,
S:t Eriksgat. 33,
STOCKHOLM

Sänd mig gratis Eder handbok för real-
skola och gymnasium. Jag önskar även tid-
skriften På Fritid kostnadsfritt under ett år.

Namn:

Adress:

NKI

ÖVER 1.500 OLIKA KORRESPONDENSKURSER

Abrahamsbergs

blomsteraffär

Brudbuketter, Blommor, Buketter, Kran-
sar o. Kistdekorationer bindas smakfullt

Öppet vardagar 9—18 . söndagar 9—11

M. Olsson . Abrahamsbergsvägen 15

Tel. 26 39 60 . Ring! Vi skickar

AB Söderlunds

Trådspinneri

Kungsgatan 84, tel. 53 10 46, 53 11 47

Sundbybergs försäkringsbyrå

Karl-Olof Lund

Stationsgatan 4 A . Telefon 28 22 22

OLDMO LIVSMEDEL

Abrahamsbergsvägen 8—14 . Tel. 26 63 38, 26 50 80

Kött . Fläsk och charkuterier av högsta
kvalité

Stor sortering av konserver, frukt och specerier

DÖHMERS & HOFSTEN

RENHÅLLNINGSVÄRK

Äppelviken . Telefon 25 42 30

Anlita Shell vid Alvik

Tvättning . Rundsmörjning . Polering
Målning av underrede

SHELL SERVICE . BROMMA

Drottningholmsvägen 181 . Tel. 25 18 66, 25 56 40

H. M:s LIVS

BERGVIKSVÄGEN 91

Stor sortering Köttvaror . Kaffe . Frukt . Konserver

Gör oss ett besök eller ring 25 30 19, 25 30 67

DR KARIN EEK

Barnaålderns sjukdomar

VIRVELVINDSVÄGEN 21

Tid till mottagn. erhålles pr tel. 26 70 70

Personlig tel.-tid 9.15—10

Medlem av Stockholms Läkarförening

*Här kommer ja'
med N.E.N:s varor som alla vill ha!*

Mjök * Smör * Grädde

34 04 20
STOCKHOLM

Allis- Chalmers

TRAKTORER

för jordbruk och industri

SVENSKA TRAKTOR AB

STOCKHOLM 12 - MARIEHÄLL

TELEFON 28 27 50

*Bese det vackra
Drottningholm och
mäläröarna*

Res dit med bussar från

**MÄLARÖARNAS
OMNIBUSS AB**

RÖDSPRIT

Camping

Med rödspritsdunken i packningen klaras alla svårigheter. Spriten är oundgänglig vid tändning av fotogen- eller bensinkök. Finnes spritkök med — eller i nödfall endast en tom burk — ordnas lätt matlagningen

*Att resa ifrån rödsprit är lika förargligt
som att glömma tändstickorna hemma*

FYLGIA hjälper Er
med försäkringsproblemen

HAMNGATAN 2 - TEL. 22 85 00

Cylinderborrning

Vevaxelslipning

Lagergjutning

Svetsning

i moderna specialverkstäder

AB Tönseth & Co

Stockholm 12 . Telefon 25 25 65

**STOCKHOLMS
TEKNISKA
INSTITUT**

DAG- OCH AFTONSKOLOR

Centrum, Kungsgatan 32

Sveriges största enskilda tekn. läroanstalt

Inspektion: Professor Emil Alm

Ingenjör- och verkmästareutbildning från
folkskola, real- och studentexamen
Fackavd.: Verkstadsteknik, motorteknik,
flygteknik, värme och sanitet, elektro-
starkström, radio och svagström, hus- och
vägbyggnad, kemi

Stipendier Prospekt sändes

Exp.-tid 10-19 Tel. 23 37 05 växel

E. WALTER HOLMSTEDT

Civil-ing., Rektor

*vi stå
brommaborna
till tjänst*

MED ALLA SLAGS FÖRSÄKRINGAR

**STÄDERNAS
FÖRSÄKRINGSBOLAG**

Birger Jarlsgatan 16, Stockholm

Avdelningskontor i Bromma:

Hantverkargatan 73

Telefon 53 86 18, 53 86 19

MOSSENS
ABRAHAMSBERG *Färg*

Abrahamsbergsvägen 12 . . . Tel. 26 48 00

Arkitektvägen 2 Tel. 25 74 85

Rörläggarvägen 27 Tel. 25 20 00

Golvbonare och barnvågar uthyras . Varor hemsändas

Våren är kommen — cykelvägarna lockar!

Låt en modern lättmetallcykel bli Er färdkamrat — den är lätt, stark och rostfri.
Se den i årets modeller hos oss.

Köp cykeln hos

ROSLINGS CYKEL & SPORT

Abrahamsbergsvägen 1 (vid hållplatsen) Tel. 26 28 62

ULVSUNDA SÅGVERKS AB

Brädgård: Drottningholmsvägen 195

Trävaror, Treetex, Masonite, Cement,
Spik, Papp, Tegel, Drev, Mastix, Snickerier

Telefon 25 62 48, 25 63 48

Tandläkare Leif Björkman

Islandstorget . Ängby

Mottagning efter överenskommelse

per telefon 37 20 01

ÄPPELVIKENS PARFYMAFFÄR

(K. E. Degen)

VÄSTERLED 4 . ÄPPELVIKEN

TELEFON 25 09 47

Ehås Kemiska Tvätt

Stopvägen 94 . Telefon 26 56 37 . Bostad 21 17 55

Ny regim: N. E. Holm

Ni kan med fullt förtroende vända Er till oss med Edra kläder. Vi garanterar ett fullgott arbete.
Nu är tid att se över garderoben för att kunna möta våren i fräscha, nytvättade kläder.
Ring, så hämtar vi!

VÄSTERLEDSBODEN

VÄSTERLED 2 TELEFON 25 12 51

har stort urval av presentartiklar

Specialité Garn

Höglands Plåtslageri

E. Carlsson

Höglandstorget 5 Telefon 26 06 93 ankn. bost.

Plåtarbeten av alla slag

Taktäckningar, Takstrykningar, Svetsning

Gunnar Ohlsons Herr- och Damfrisering

Kvarnbacksvägen 131 . Telefon 25 04 91

Vi utföra med väl meriterad personal allt inom yrket

Spånga Snickeri

Å. Birgersson

Närkesvägen 6 . Sundby . Spånga

Telefon 36 21 59

Hus- och villareparationer

Snickerier av alla slag utföres

Carl Lundbergs Eftr. Speceriaffär

Höglandstorget 1 Telefon 25 35 35

Rekommanderas

Betald annonsplats

<p>Tandläkare Arne Goldkuhl</p> <p>Nyodlingsvägen 38 . Ålsten</p> <hr/> <p>Mottagning enligt överenskommelse</p> <p>Telefon 25 45 34, 43 03 89</p>	<p>När det gäller Pälsverk</p> <p>KÖRSNÄR OTTO NYLANDER</p> <p>Mästersamuelsgatan 3 . Stockholm</p> <p>Telefon 11 12 87, 20 18 06</p>
<p>David Romilssons Färghandel</p> <p>Höglandstorget 2 Telefon 25 45 44</p> <p>Medlem av Stockholms Färghandlare-Förening</p> <p>Golvbonare och barnvagnar uthyras</p>	<p>Byggnadsfirman</p> <p>Ekström & Lindwall</p> <p>Skomakaregatan 9, 1 tr.</p> <p>Kont. 21 74 79 . Bost. 25 50 65, 65 12 99</p>
<p>Doktor Ernst Swanlund</p> <p>Mottagning vardagar 9—10</p> <p>Nockeby . Telefon 25 53 51</p> <p>Thaliavägen 67 . Författarevägen 60</p> <p>Mottagning vardagar 13—15</p> <p>Ängbytorget . Telefon 37 05 75</p>	<p>SÖDERSTRÖMS SKOMAKERI</p> <p>Fridhemsgatan 37 . Telefon 53 09 91</p> <p>Rekommenderas</p>
<p>Ängby Cykel- och Sportaffärer</p> <p>MONARK CRESCENT KÄRNAN</p> <p>Ängbytorget, tel. 37 01 68</p> <p>Islandstorget (Apotekshuset) tel. 37 38 68</p> <p>Fri luft åt våra kunder</p>	<p>Omstoppning och klädsel av möbler samt alla arbeten inom yrket</p> <p>Ring, vi hämtar och hemsänder</p> <p>Bengtsson & Engstrand</p> <p>Tapetserare och dekoratörer</p> <p>Brommaringen 25 . Telefon 26 31 32</p>
<p>Gör Edra inköp av pappersvaror, tobak m. m. i</p> <p>Alviks Tobak- & Pappershandel</p> <p>Gustavslundsvägen 167 . Äppelviken</p> <p>Telefon 25 21 10</p> <p>Välsorterat lager av in- och utländska tobaksvaror</p>	<p>Tala bättre!</p> <p>En handbok i muntlig framställning av Gundel Rende</p> <p>Äppelvikens Bokhandel</p> <p>Alléparken Telefon 25 61 50, 25 08 50</p>
<p>Stig Petterssons Plåtslageri</p> <p>Tegnérgatan 39 . Stockholm</p> <p>Telefon 21 17 33, 21 29 03</p> <p>R e k o m m e n d e r a s</p>	<p>Boken låter jag binda hos</p> <p>BROMMA</p> <p>BOKBINDERI</p> <p>Drottningholmsvägen 286</p> <p>Telefon 26 15 34</p> <p>Ulvsunda</p>

AB Nockeby**Tvätt- & Strykinrättning**

Drottningholmsvägen 603 . Bromma

Telefon 25 25 00

Hjalmar Noréns Konditori

Telefon 25 79 84

Arkitektvägen 3 . Abrahamsberg

R e k o m m e n d e r a s**TANDLÄKARE HENRIK GARFF**

NOCKEBYVÄGEN 23

TELEFON 25 44 90

ÅKESHOVS-MAGASINET

RÅNÖVÄGEN 5 . TELEFON 25 56 96

Bästa inköpskälla i Åkeshov för
Sybehör . Strumpor . Garner . Tyger
Även Stilmönster**DROTTNINGHOLMS VÅRDHUS**

Öppet hela året om

Lunch . Diner . Souper . Festväningar

Fullständiga rättigheter

Telefon 99 01 42, 99 01 12

ELEKTRO-GARANTI

GUSTAV III VÄG 30 . TELEFON 26 60 75, 26 64 70

Utför kraft- och belysningsanläggningar

Allt inom branschen . Reparationer

Bromma Handels AB . RiksbyTelefoner Speceriaffären 26 16 65
Köttaffären 26 29 23
Kontoret 26 29 22

Rekommenderas

Firma Ernst Wahlkvist

Skrädderi och Pälsateljé

Alviksvägen 95 . Telefon 25 04 40

Etablerad 1915

Skinsvaror av alla slag . Pälsförvaring

Sportpriser

Egna modeller i konstnärligt utförande

A.B. Hovjuvelerare
K. Anderson**Målarfirman G. Berner & Co**åtager sig allt slags målningsarbete till
billigaste priser

Prima materiel och tapeter på lager

Telefon 25 13 38 . Smedslätten

**Brogstams
Järn- och Färghandel**

Färjestadsvägen 12 . Ängby

Telefon 37 07 95

Köp och sälj Eder villa, småstuga genom**Edeviks Byrå**

S:t Eriksgatan 14 . Tel. 50 10 65, 53 08 11

Auktoriserad Fastighetsmäklare av Stockholms Stads
Handelskammare

AB FRISÉNS LIVSMEDEL

Arkitektvägen 1, Abrahamsberg

Telefon 25 59 47, 26 08 50

Förstklassiga Kött-, Fläsk-
och Charkuterivaror

Hatten heter

Hückel

Reparationer och Nyanläggningar

BROMMA RÖR LEDNINGS AB

Alviksvägen 77
Äppelviken
Tel. 26 25 20

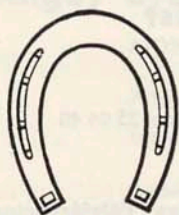
KONDITION

Brostugan

DROTTNINGHOLM ✕ TEL. 99 02 08

Den idealiska platsen för "Edra träffar"
under alla årstider

Roddbåtar o. kanoter uthyres Öppet alla dagar kl 9-23

är kvalitetsmärket
då det gäller saxar
och knivar

Säljes i alla järnaffärer

STÅLVARU AB

Katarinavägen 20 - Stockholm - Tel. växel 44 07 15

Birger Lundqvists TRÄDGÅRDSANLÄGGNINGSBYRÅ

ULVSUNDA

TELEFON 25 63 58

Ritar, anlägger, underhåller samt levererar allt för
trädgården och gårdsplanteringen

"Den lilla affären
med den stora sorteringen"

Det unga Ängby
gillar sportplagg från

Tel. 37 24 99 - Islandstorget

BENGTSSONS

KONDITION

REKOMMENDERAS

Drottningholmsvägen 428 Tel. 26 13 77

BROMMAPLAN

**G. Kjällströms
Bleck- och Plåtslageri**

utför alla slag av bleck- och plåtslageri-
arbeten samt takmålningar
Tillverkning av nya soptunnor

Införda offert

Grindstuvägen 46 Telefon 25 24 87

Riksby Bilservice

Brommaplan . Telefon 26 89 78

Bil-, Båt- och Motorcykelreparationer

Lackering . Polering . Laddningar

Elsa Lobergs

Damfrisering

Ulvsundavägen 10 . Telefon 25 66 96

Inramningen är en viktig detalj som Ni
med fullt förtroende kan låta utföras av

BROMMA RAMAFFÄR

Bergslagsvägen 3 . Telefon 26 12 40 . Innehavare N. Elfström
Innehavare även av Blacquebergs Glasmästeri . Telefon t. v. 26 12 40

Akvarier med fisk och tillbehör

Alla glasmästeriarbeten

RING ELLER GÖR ETT BESÖK

AB Ängby Livsmedel

Ängbyplan . Tel. 371050, 371051, 371052

Speceri-, Mjök- och Köttavdelning

Alltid färska varor till lägsta dagspriser

KARL-AXELS SKRÄDDERI

Rörläggargvägen 30-32 . Telefon 25 89 32

Skrädderiet för damer och herrar med
anspråk. Rådgör med oss om Edra kläd-
problem, det betalar sig.

**Bromma Färg- och
Kemikalieaffär**

Spångavägen 128 Tel. 37 20 30

Bällstavägen 173 Tel. 37 35 00

R E K O M M E N D E R A S

KEMISKA

Cirkeln

Alviksvägen 59 . Tel. 25 60 98, 26 11 60

Ålstens Frukt- & Blomsteraffär

Blommor, Frukt och Grönsaker dagligen

Alltid färska varor

Ålstensgatan 19 Telefon 25 41 63

Stöd Radiohjälpen

Lär Er rida i

ÄPPELVIKENS *Ridskola*

Telefon 25 52 52

B. Douhans Skomakeri

Galonvägen 33 . Telefon 25 60 55

=====
Rekommenderas för branschens arbeten

<p>Riksbys Bilservice LIDEMSVILL, SUNDBYBERG</p>	<p>G. Kjällström Slack- och Plåstlager</p>
<p>BROMMA RAMARE Bromma Ramare AB</p>	<p>Eric Loberg Danförsöring</p>
<p>KARL AXEL SKRADERI BROMMA RÖR BA GUNNARSSON AB</p>	<p>AB Njord Brotugan</p>
<p>KEMISKA Girkor</p>	<p>Bromma Förg- och Kemikaliefabrik Birger Lundqvist</p>
<p>BAUVALT Stöd Redihjälpen</p>	<p>Åstons Fruk- & Blomsterfabrik</p>
<p>6. Dupont Skrivmaskin Mendell</p>	<p>KONDITION KARLHOLMENS Riksbilskola</p>

SONESON & RYDELLS BOKTRYCKERI
SUNDBYBERG
1950

P R I S

1

K R O N A